

Savaşın “Yan Ürünü” Olarak Antisemitizm

Aynı film sanki yeni baştan gösterime girdi. Altı Gün Savaşı'nı (1967), Yom Kipur, diğer adıyla Ramazan Savaşı'nı (1973), Birinci Lübnan Savaşı'nı (1982-1985), Birinci İntifada'yı (1987), İkinci İntifada'yı (2000) ve nihayet günümüz Lübnan Savaşı'nı gözlemleyenler, gördüklerini ve okuduklarını daha önce nice kereler görmüş, okumuştur. “Ben bunu daha önce de görmüştüm” duygusu bu savaşların bir “yan ürünü” sayılabilecek bir başka gelişme için de geçerli: Antisemitizm.

SABETAYCILIK VE KOMPLO TEORİLERİ

Savaş ile birlikte, bu “yan ürün” o çirkin, karanlık ve rezil yüzünü göstermiş durumda. Aslında biz Türkler hep onunla birlikte yaşamaya alıştık. Bu nedenle onu önemsemedik, ciddiye almadık. Son yıllarda Türk toplumunu kolektif bir paranoya gibi sarmış olan, başta “Kimin soyunda ne kadar Yahudi kanı var?” şeklinde özetlenebilecek “Sabetaycılık araştırmaları” olmak üzere, komplo teorileri karşısında hiçbir tepki vermedik. Yaşça büyük, akılca küçük insanların hoşlukları, tuhaflikları olarak algıladık.

Türkiye'nin en büyük medya kuruluşuna bağlı Doğan Kitapçılık'ın, sözüm ona “inceleme/araştırma” diye takdim ettiği, ancak “Kimin damarlarında ne oranda Yahudi kanı akıyor?” araştırması olarak takdim edilmesi gereken *Efendi* ve *Efendi-2* kitaplarını yayınlaması karşısında, birkaç istisna hariç, bir protesto sesi yükselmedi, “sabetaycılık paranoyası” karşısında kimsenin kılı kıpırdamadı. Bu arada *Efendi* 132.000, *Efendi-2* ise, şimdilik, yüz bin nüsha satmış durumda.

İzlediğimiz savaşın “yan ürünü” olarak peydahlanan antisemitizm karşısında da bir iki istisna haricinde (örneğin, Nuray Mert (*Radikal*, 3 Ağustos) ve İlter Türkmen (*Hürriyet*, 8 Ağustos)), pek itiraz gelmemesini savaşın insanlarda yarattığı bezginlik, bıkkınlık ve moral çöküntüyle izah etmek veya “Canım, hep böyle olur. Daha önceki savaşlarda da bu tepkileri gördük, daha sonra geçer, gider” türünden bir ruh hali olarak yorumlamak mümkün belki.

YENİ TEMAYÜLLER

Ancak bu sefer durum biraz farklı. Daha önceki savaşlarda fazla rastlanmayan iki temayül ile karşı karşıyayız. Birincisi, savaşın İslâmi kesimin vicdanında yarattığı aksülamelin bir neticesi olan ve her zaman yükselen antisemit söylemin bu kez Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Yahudileri de hedef almaya başlaması. Bunun farkına varmak için, İslami görüşlü internet haber sitelerinde yer alan okur yorumlarına bir göz atmak yeterli. Bu gelişmede, internette bir tartışma kümesinde ortaya atılan ve sonra “sansasyonel haber” anlayışıyla haber haline getirilen “Cuma namazı çıkışında cami önünde İsrail yanlısı miting yapma” teklifinin de çok etkili olduğunu unutmamak gerek (*Haftalık*, 4-10 Ağustos).

İkinci önemli temayül ise ilk kez internetin sağladığı iletişim kolaylığı sayesinde kimi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Yahudilerin, basında yer alan Yahudilere yönelik nefret söylemini göğüsleme, haber ve yorumlardaki yanlışları düzeltme gayretiyle “İsrail Devleti adına halkla ilişkiler ve tanıtım faaliyetleri” olarak yorumlanabilecek faaliyetlere yönelmeleri ve bunu köşe yazarlarına gönderdikleri çoğu zaman öfkeli ve hırçın e-posta iletileri ile gerçekleştirmeleri. Vivet Kanetti ve Roni Margulies örneklerinde olduğu gibi, yazarların Yahudi olmaları ve İsrail Devleti’ne eleştirel veya radikal bir bakış sergilemeleri halinde bu kişilere “kendinden nefret eden Yahudisiniz” üslûplu iletiler gönderilmekte.

Ancak ‘yerli’ olan, yani bu ‘memleketin gerçekleri’ni ve ‘milletimizin hassasiyetleri’ni bilen herhangi bir kişi için bu tür bir aktivizmin olumlu bir netice vermeyeceği, hatta ters tepeceği aşikâr. Nitekim kimi köşe yazarı ve TV program yapımcıları (örneğin Nebil Özgentürk (*Aksiyon*, 7 Ağustos), Ahmet Hakan (*Hürriyet*, 20 Temmuz), Semih İdiz (*Milliyet*, 20 Temmuz), Ruşen Çakır (*Vatan*, 15 Temmuz), Hadi Uluengin (*Hürriyet*, 15 Temmuz)) Yahudi okurlarından aldıkları tepkilerden duydukları rahatsızlıkları sütunlarında dile getirdi.

‘Yerli’ olan herhangi biri için malûm olan bir diğer ‘memleket gerçeği’, kültürel faaliyetler seviyesinde kalma, makul sınırları aşmama ve ayrılıkçı emeller gütmeme kaydıyla dinsel-etnik grupların milliyetçilik olarak düşünülebiyecek faaliyetlerde bulunmalarına belli sınırlar içinde izin verildiği; Yahudi milliyetçiliği, yani “Siyonist

faaliyetler“ söz konusu olduğunda ise bu tarz bir faaliyetin hem Devlet, hem de toplumun tamamı tarafından anlayışla karşılanmayacağıdır.

Hal böyle olunca, Türk vatandaşı Yahudilerin bu tür faaliyetleri her zaman “Türkiye Cumhuriyeti’ne sadakatle bağlı olması gereken bir unsurun kabulü imkânsız bir davranış” olarak görüleceği açık. Bir diğer “memleket gerçeği” ise Ruşen Çakır’ın yerinde tespitiyle (*Vatan*, 11 Ağustos) Yahudiliği kamusal alanda temsil eden kurumlara karşı Kasım 2003’de gerçekleşen saldırıların tekrarlanmasının muhtemel olduğu. Bu ihtimal de göz önünde tutulduğunda Türk Yahudilerinin son tahlilde “hedef büyütme” olarak kabul edilebilecek bir aktivizmde bulunmaları ne mantıklı, ne de anlaşılabilir bir davranış tarzı.

‘MİLLETİMİZİN HASSASİYETLERİ’

Türkiye Cumhuriyeti’nin karar vericileri ile Türk entelektüel entelijensyasının toplumun zihnini paranoyak fikirlerle tarumar eden ve dumura uğratan komplo teorileri ve antisemit yayınları sessizce seyretmelerine karşılık yazılacak çok şey var. Ancak bunlar daha önce çok söylendi, yazıldı. Bir daha tekrarlamak nafile. Zihinlerimizi işgal eden bu nefret ve paranoya çöplerini elbirliğiyle yavaş yavaş temizlemeye başlamak mümkün, ancak kimse bu temizliğe girişmek istemiyor.

İslami kesimdeki antisemitizme dikkat çeken ve eleştiren nadir isimlerden Nuray Mert örneğinde olduğu gibi (*Radikal*, 23 Şubat ve 3 Ağustos) ‘memleket gerçekleri’ ışığında ‘aykırı’ sayılan görüşleri savunan kimi entelektüeller için, dile getirdikleri görüşlerin irsî miraslarıyla, yani ‘Yahudi genleri’ ile ilgili olduğu vehmedilmekte, hemen soy, sop, nesep fısıltıları dolaştırılmakta, dezenformasyon kampanyası başlatılmakta. Herhalde bu nedenle entelektüel ve siyasi seçkinler seslerini yükseltmekten sarfınazar etmekte. Bu da bir başka ‘memleket gerçeği’ veya ‘milletimizin hassasiyetleri’ni gözetten bir davranış tarzı olsa gerek.